

De Grieken (deel 2) – De Olympische spelen

Wanneer de eerste Olympische Spelen precies plaatsvonden, weet niemand. Ze bestonden al in 776 voor Christus, dat is wèl zeker. Want toen zijn ze de namen van de winnaars netjes beginnen bijhouden.

CHRISTINE BUYLE

In de buurt van Olympia leefde koning Oinomaos. Een orakel voorspelde dat zijn schoonzoon hem zou vermoorden. Oinomaos verzoon een list om te verhinderen dat zijn dochter zou trouwen. Hij zei: "Wie de hand van de prinses wil, moet mij eerst verslaan bij het wagenrennen." De sluwe koning wist dat dit niet kon. Hij had namelijk wonderpaarden gekregen van de oorlogsgod Ares. Er kwamen heel veel trouwlustigen langs, maar de koning overwon ze één voor één. Hun afgehakte hoofd en ledematen liet hij als

waarschuwing aan de paleispoorten nagelen.

Op een dag werd Pelops, een kleinzoon van oppergod Zeus, verliefd op de prinses. Hij vroeg Poseidon om hulp en kreeg van de zeegod meteen een stel gevleugelde paarden. De jongeman wou echter op veilig spelen en liet de metalen aspenen van Oinomaos' wagen vervangen door stukjes was. Tijdens de wedstrijd smolten die en de koning maakte een dodelijke val. Uit dankbaarheid organiseerde de gelukkige bruidegom spelen ter ere van zijn grootvader Zeus. Sindsdien vonden er in Olympia om de vier jaar Olympische Spelen plaats. Het zuidelijk deel van Griekenland heette voortaan Peloponnesos, naar de moedige Pelops.

OLIJFTAKKEN

Elke vrije Griek (maar niemand anders) mocht deelnemen aan de Olympische Spelen. De winnaars kregen een krans van olijftakken. Niet zomaar een krans. Alleen een jongen van wie de ouders nog leefden, mocht de takken van een heilige olijfboom afsnijden. Met een gouden mes nog wel.

Er wachtte de winnaar een triomfantelijk onthaal in zijn eigen stad. In Athene kreeg hij zelfs levenslang gratis voedsel. In Sparta mocht hij naast de koning vechten en hoefde hij nooit meer

belastingen te betalen. De grootste dichters schreven verzen over hem. Het standbeeld dat de winnaar kreeg, was natuurlijk de klap op de vuurpijl.

Iedere stad hoopte dat één van haar inwoners won. De Kretenzers waren dan ook spinnijdig toen iemand van hen zich liet omkopen door Efeze. De leugenaar beweerde dat hij uit die stad afkomstig was. Hij behaalde de overwinning, maar mocht nooit meer naar Kreta terugkeren.

SPORTTAKKEN

Oorspronkelijk waren de Olympische Spelen erg godsdienstig. Er kwamen uitgebreide ceremonies ter ere van Zeus aan te pas. Dat verminderde wel, maar de band met de oppergod bleef. Tijdens de Spelen heerste er ook godsvrede. Oorlogen werden tijdelijk stopgezet.

Aanvankelijk duurde de wedstrijd maar één dag. De sportlui konden alleen maar deelnemen aan een sprint over tweehonderd meter. Later kwam er ook een wedren over vierhonderd meter en een lange afstandsloop. Je kon zelfs meedoen aan een gewapende wedloop. Sportlui die kozen voor vijfkamp (pentathlon), hadden het lastig. Ze moesten hardlopen, verspringen, discuswerpen, speerwerpen én worstelen. Je kon ook alleen worstelen kiezen, of

boksen. Bokshandschoenen bestonden nog niet, maar de Grieken bonden lederen riemen rond hun vuisten. Soms duurde de bokswedstrijd wel twintig uur lang, maar als er dan nog geen winnaar was, mochten de bokkers om beurt op elkaars hoofd kloppen. Geen wonder dat er af en toe iemand dood neerviel. Gelukkig waren er ook wagenrennen en een paardenrace. Net zoals nu waren de jockeys klein en licht, zodat de paarden snel konden rennen.

GEEN VROUWEN

Sommigen vertellen dat een zekere Orsippus, die in 720 voor Christus de Olympische Spelen won, tijdens het lopen zijn lendenschort verloor. Hij trok er zich niets van aan en bleef gewoon verder lopen. Daardoor bereikte hij als eerste de eindmeet. Van toen af aan moesten alle sportlui zich uitkleden om aan de Spelen te mogen deelnemen. Zelfs de jockeys zaten naakt op hun paard (geen pretje, want er lag geen zadel op). Alleen wagenmenners hielden hun kleren aan, maar zij konden toch nooit winnen. De eer viel te beurt aan de eigenaar van de paarden.

Omwille van al dat bloot mochten gehuwde vrouwen de Spelen niet bijwonen. Deden ze dat toch, dan betekende dat de doodstraf. In 464 voor Christus was er een moeder die het toch niet

kon laten. Ze verkleedde zich en deed zich voor als de trainer van haar zoon. Toen de jongen won, sprong zij dolgelukkig over de omheining en verloor daarbij haar vermomming. Gelukkig werd ze gespaard, omdat ze in haar familie veel Olympische winnaars telde. Maar sindsdien moesten ook de trainers naakt op de Spelen verschijnen.

IJDELE NERO

In de Romeinse tijd, toen Zeus allang Jupiter heette, kenden de Spelen nog altijd een groot succes. Er mochten niet alleen Grieken, maar ook Romeinen meedoen. Zelfs keizer Nero heeft het eens geprobeerd.

Eerst eiste hij dat de Spelen speciaal voor hem twee jaar werden uitgesteld. Zoiets was nooit eerder gebeurd. Bij het wagenrennen viel Nero al meteen uit zijn wagen, maar niemand durfde te lachen. De knettergekke keizer was namelijk berucht om zijn doodvonnissen. Hij werd dus maar meteen uitgeroepen tot winnaar van alle Olympische disciplines. Blij dat hij was. De ijdeltuit schuimde nadien nog drie jaar lang allerlei kermissen en wedstrijden af. Overal ging hij met de prijzen lopen.

In 393 werden de Olympische Spelen afgeschaft, toen de christelijke keizer Theodosius I heidense plechtigheden verbood. Sinds 1896 worden opnieuw Olympische Spelen

gehouden, telkens in een andere stad.